

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 18.4.2008
KOM(2008) 204 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN, REGIONKOMMITTÉN OCH EUROPEISKA CENTRALBANKEN**

Införandet av euron i Cypern och Malta

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA
KOMMITTÉN, REGIONKOMMITTÉN OCH EUROPEISKA CENTRALBANKEN**

Införandet av euron i Cypern och Malta

1. INLEDNING

Rådet beslutade den 10 juli 2007 att upphäva Cyperns och Maltas undantag för införandet av den gemensamma valutan med verkan från och med den 1 januari 2008.

De båda ländernas framgångsrika övergång bekräftade att en period på fyra veckor med både den nationella valutan och euron i omlopp samtidigt kan, om den förberetts noggrant, vara tillräcklig, även för länder med mycket stora mängder kontanter i omlopp¹. Det stora flertalet cyprioter (95 %) och malteser (90 %) uppfattade övergången i sina respektive länder antingen som smidig och effektiv eller ganska smidig och effektiv.

I detta meddelande behandlas de viktigaste aspekterna av övergångsprocessen, särskilt kontantövergången, omställningen av administrativa och finansiella system, de faktiska och upplevda effekterna på priserna av införandet av euron, samt medborgarnas uppfattning om informations- och kommunikationskampanjerna. Därutöver dras vissa slutsatser som kan vara av värde för framtida övergångar.

2. KONTANTÖVERGÅNGEN

Kontantövergången utgör det mest påtagliga inslaget i övergångsprocessen eftersom i stort sett alla finansiella institut, företag och medborgare berörs. Framgången med denna omställning förutsätter punktlig tilldelning av kontanter i euro till alla berörda parter samt noggrann förberedelse av återflödet av den tidigare valutan.

2.1. Förhandstilldelning och förhandstilldelning till tredje part före €dagen.

A) Cypern

Cyperns centralbank (CBC) inledde förhandstilldelningen till affärsbankerna den 22 oktober 2007 för euromynt respektive den 19 november 2007 för eurosedlar. Omkring 80 % av eurosedlar uttryckt i värde (950 miljoner euro) och 64 % av euromynt uttryckt i värde (64 miljoner euro) tilldelades banksektorn före €dagen. Alla bankkontor på Cypern (cirka 900) deltog i förhandstilldelningstransaktionerna.

Förhandstilldelning av kontanter i euro till detaljhandeln inleddes vid samma tidpunkt Även om den cypriotiska centralbanken var aktiv med att förklara behovet av förhandstilldelning till företag som hanterar kontanter, blev beställningarna av kontanter i euro betydligt lägre än förväntat. Många småföretagare hävdade att det var svårt och kostsamt att uppfylla alla kraven för förhandstilldelning. För att överbrygga detta problem möjliggjorde bankerna, i samverkan med den cypriotiska centralbanken, förhandstilldelning till företag den 31

¹ I Cyperns och Maltas övergångsplan angavs att det s.k. big-bang-scenariot och en period med både den tidigare nationella valutan och euron samtidigt i omlopp på en månad bör tillämpas. Den första vågen länder i euroområdet införde euron i enlighet med det s.k. Madrid-scenariot, som innefattade en övergångsperiod på tre år (ett år för Grekland). Slovenien var det första landet att tillämpa ett s.k. big-bang-scenario, som innebar att sedlar och mynt i euro infördes samma dag som euron blev lagligt betalningsmedel (den 1 januari 2007).

december enligt ett förenklat förfarande. Nästan 58 % av de totalt 1 377 företag som erhöll förhandstilldelning utnyttjade detta förenklade förfarande och de tilldelades totalt 3,3 miljoner euro (jämfört med 11,1 miljoner euro enligt standardförfarandet).

Dessutom började vissa banker att växla in cypriotiska pund till eurosedlar för sina kunder till omräkningskursen och utan avgift från och med den 1 november, vilket gjorde det möjligt för företag som inte kunde ta på sig de administrativa bördorna kring förhandstilldelning för att i förväg köpa kontanter i euro.

Ungefär 40 000 i förväg framtagna myntpaket (startpaket), till ett värde av 172 euro per styck, hade också tagits fram för företags räkning, men bara 22 000 såldes. Eftersom dessa startpaket bestod av myntrullar, kunde de kvarvarande paketen lätt användas av bankerna efter €dagen.

Ytterligare 250 000 minipaket värda 10 cypriotiska pund (17,09 euro) fanns tillgängliga för allmänheten från och med den 3 december 2007. Omkring 189 000 minipaket såldes. En Eurobarometer-enkät² visade att mer än 70 % av medborgarna som hade köpt ett minipaket hade öppnat det och använt mynten efter övergången, medan 20 % sparat dem oöppnade.

Från och med övergången har de oöppnade minipaketen exporterats för att tillgodose efterfrågan på samlarmynt utomlands. Cypriotiska euromynt till ett värde av 3,5 miljoner euro exporterades under de första tre veckorna i januari.

B) Malta

Förhandstilldelningen av sedlar och mynt i euro till affärsbankerna inleddes den 15 september 2007. Omkring 107 bankkontor erhöll eurosedlar till ett värde av 540 miljoner euro och euromynt till ett värde av 27,81 miljoner euro före €dagen.

Under förhandstilldelningsfasen (som inleddes den 1 december 2007) försågs 134 företag med eurosedlar till ett värde av 3,9 miljoner euro och mynt till ett värde av 1,9 miljoner euro. Det mycket begränsade antalet företag som deltog i förhandstilldelningsoperationen beror förmodligen på de tämligen strikta villkor som ställdes upp.

Med hänsyn till den särskilt höga andelen sedlar och mynt i omlopp uppmuntrade Maltas centralbank allmänheten att från och med den 1 december sätta in överskott av kontanter på banken. Samtidigt åtog sig bankerna att kostnadsfritt växla in sedlar och mynt i maltesisk lira till euro för att göra det möjligt för småföretag att få sedlar och mynt i euro före övergången.

Många företag föredrog att köpa startpaket för att förse sig med tillräckliga mängder euromynt. Samtliga 33 000 startpaket för företag (värda 131 euro styck) såldes. Bankerna konstaterade en viss efterfrågan på startpaket innehållande både mynt och sedlar och en viss efterfrågan på startpaket med mynt med en annan sammansättning än standarduppsättningarna.

Malta har också noterat stora beställningar på maltesiska mynt från samlare i utlandet. Omkring 1 200 000 mynt i varje valör exporterades av privata banker mellan €dagen och den 25 januari. Vid samma tidpunkt hade Maltas centralbank sålt cirka 32 000 presentationsuppsättningar av euromynt till utlandet och utväxlat omkring 10 000 mynt i varje valör med andra centralbanker i euroområdet.

Det faktum att företag visade begränsat intresse för förhandstilldelning bekräftar de negativa konsekvenserna av de strikta säkerhets- och informationskraven, särskilt för de små och medelstora företagen. ECB undersöker därför nu möjligheten att förenkla sina riktlinjer om förhandstilldelning till tredje parter inför framtida övergångar, särskilt med det förenklade

² Flash Eurobarometer 223 (februari 2008).

förfarande som användes i slutet av december i Cypern i åtanke.

Obalansen mellan utbud och efterfrågan på myntpaket belyser vikten av noggrann planering av produktionsvolymen. Ett lämpligt riktmärke verkar vara att producera ett myntpaket per hushåll.

De relativt höga volymerna mynt som exporterats tyder på att hänsyn bör tas till samlarmarknadens efterfrågan, särskilt i små länder. Beställningar från samlare kan väsentligen förändra den tillgängliga myntvolymen under övergången.

2.2. Perioden med både den nationella valutan och euron i omlopp samtidigt

Cypern och Malta valde en period på en månad med både den nationella valutan och euron i omlopp samtidigt. Den smidiga övergången i dessa båda länder bekräftade att fyra veckor är tillräckligt lång tid för att införa den nya valutan och för att lösa in en betydande del av den tidigare valutan.³

2.2.1. Distribution av sedlar och mynt i euro efter €dagen

Uttagsautomater och bankkassor var de huvudsakliga vägarna för allmänheten och företagen att förse sig med kontanter i euro under de första dagarna efter övergången. Samtidigt använde människor i både länderna intensivt detaljhandelns försäljningsställen för att göra sig av med den tidigare valutan och få euro.

A) Cypern

För att underlätta inväxlingen av cypriotiska pund i euro höll en rad bankkontor öppet den 1 januari 2008, som normalt är en dag då bankerna är stängda.

Cyprioter gjorde omkring 336 000 bankbesök under de första 10 dagarna i år och tog ut eller växlade in mer än 578 miljoner euro (i genomsnitt 1 177 euro per transaktion).

Samtliga 550 uttagsautomater hade ställts om till att enbart lämna ut sedlar i euro från och med kl. 00.30 den 1 januari. Under den första veckan efter övergången tillhandahöll bankomaterna bara sedlar i låga valörer, för att minska de växelbelopp som detaljhandlare måste ge tillbaka i samband med kontanttransaktioner. Cyprioter tog ut mer än 32 miljoner euro i över 251 000 transaktioner under de första tio dagarna efter övergången. I genomsnitt tog man ut 127 euro per transaktion.

Liksom i Slovenien och i en del länder som införde euron 2002 (t. ex Tyskland och Spanien) gick många medborgare till bankkassor i stället för till uttagsautomater de första dagarna efter övergången för att ta ut pengar i ny valuta. För hela perioden med både den nationella valutan och euron i omlopp samtidigt (januari 2008) ökade uttags- och växlingsbeloppen med 55 % jämfört med perioden januari 2007 och volymen transaktioner över disk med 61 %, medan transaktionsvolymen för uttagsautomater endast steg med 23 %⁴.

Det relativt höga värdet av uttags- och växlingsbelopp för varje banktransaktion på Cypern (177 euro) tyder på att människor samlade stora kontantbelopp på hög, vilket skapade köer i

³ Perioden med två valutor i omlopp samtidigt är den period som inleds på €dagen och under vilken både euron och den tidigare valutan (dvs. den gamla nationella valutan) utgör lagliga betalningsmedel. Den får vara högst sex månader, men medlemsstaterna får förkorta denna period. Under den första övergången i den första vågen valde de flesta länder en övergångsperiod på två månader. Slovenien valde en övergångsperiod på endast 14 dagar.

⁴ Värdet av bankautomattransaktioner ökade bara med 15 %, främst på grund av att bankautomaterna endast distribuerade sedlar i låga valörer under januari 2008.

bankerna de första dagarna efter övergången trots att bankkassorna undantagsvis höll öppet den 1 januari. Situationen i bankerna återgick dock snabbt till det normala.

B) Malta

Nästan 230 000 växlingstransaktioner över disk ägde rum mellan den 1 och 10 januari, till ett totalt belopp av omkring 165 miljoner euro. Det genomsnittliga växlingsbeloppet var omkring 720 euro. I Malta gjordes fler uttagstransaktioner från uttagsautomater än över disk i bank, men det totala värdet av uttag i euro vid bankkassor var mer än fyra gånger högre.

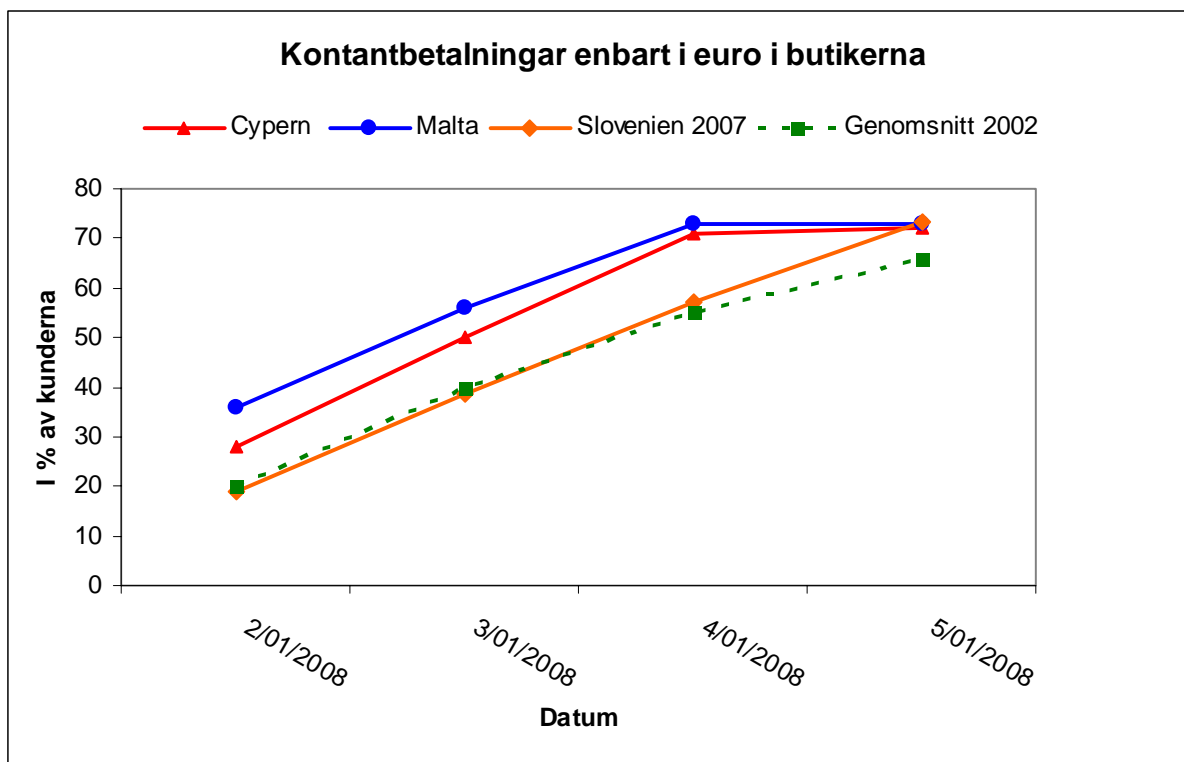
Omkring 90 % av alla uttagsautomater (totalt 154) i Malta lämnade endast ut sedlar i euro vid midnatt den 1 januari, resten ställdes om under de följande timmarna. Omkring 316 000 uttag till ett totalt belopp av omkring 40 miljoner euro gjordes fram till och med den 10 januari. Liksom i Cypern togs i genomsnitt omkring 126 euro ut vid varje transaktion.

Eftersom människor verkade ivriga att växla sina kontanter i nationell valuta till euro och ta ut kontanter i euro, uppstod långa köer vid vissa bankkontor. Flera banker hade öppnat särskilda kassor för företag för att minska väntetiderna. De långa köer som konstaterades även en vecka efter övergången visade att de åtgärder som hade vidtagits inte alltid var tillräckliga. Bankerna var inte tillräckligt förberedda på att hantera en så stor extra arbetsbörda, trots att man hade avdelat 600 kassörer och kassörskor.

2.2.2. Utvecklingen av kontantbetalningar

Statistiken över kontantbetalningar i euro visar att Malta och Cypern snabbt tagit till sig euron som sin valuta. Användning under de tre första dagarna ökade mycket snabbare än under den första vågen av övergångar till euron (se diagram 1). I båda länderna nådde andelen kontantbetalningar i euro 70 % av samtliga kontantbetalningar i butikerna den 4 januari, medan andelen kontantbetalningar i euro vid 2002 års övergång nådde 70 % först den 6 januari. Mer än 90 % av detaljhandeln lämnade från och med den 2 januari 2008 enbart växel i euro.

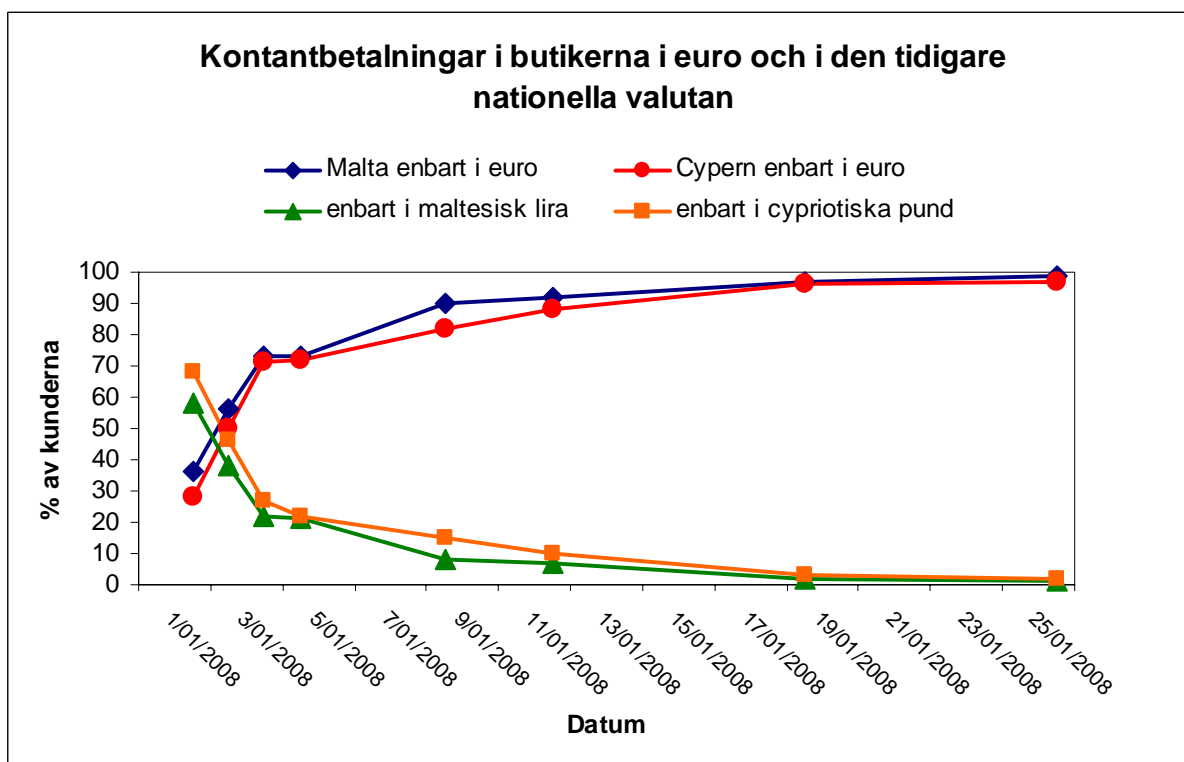
Diagram 1

Källa: Kommissionens avdelningar

Följaktligen sjönk betalningar i den tidigare nationella valutan snabbt från 100 % den 29 december 2007 till bara 7-10 % av alla kontantbetalningar den 12 januari 2008. Den 20 januari 2008 (dvs. tio dagar före utgången av perioden med både den nationella valutan och euron i omlopp samtidigt) gjordes endast 3 % av betalningarna i butikerna i den tidigare nationella valutan (se diagram 2).

Diagram 2

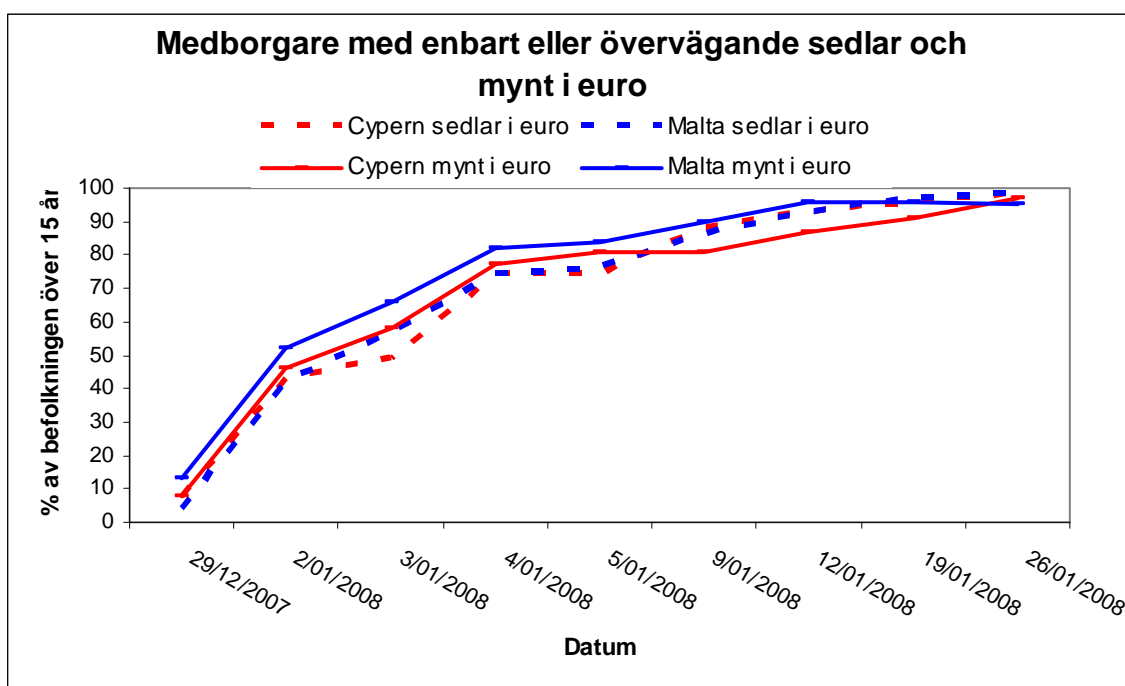

Vissa detaljhandlare hade brist på kontanter under några av de första dagarna eftersom många medborgare, som hade avskräckts av de långa köerna i bankerna, använde butikerna för att göra sig av med kontanter i den tidigare nationella valutan. Detta ledde till att kassapersonalen behövde fler euromynt i höga valörer och eurosedlar i låga valörer än vad som ursprungligen var planerat.

Mynten i valörerna 1 och 2 cent, som behövdes för att kunna ge tillbaka exakt växel, tog slut för vissa detaljhandlare och tjänsteleverantörer på Malta (t. ex. bussförare). Eftersom avrundning av priser hade förbjudits enligt lag, krävdes oväntade mängder av vissa valörer och Maltas centralbank behövde göra kompletterande beställningar.

Resultatet av kommissionens enkät som beskrivs i diagram 3 visar att redan 12 dagar efter övergången hade mer än 90 % av både malteserna och cyprioterna *bara eller nästan bara* sedlar och mynt i euro i sina plånböcker. Övergången gick förvånansvärt snabbt med tanke på att jämfört med Slovenien så var det färre människor som hade försett sig med en del kontanter i euro före €-dagen. De 29 december 2007 hade 7 % av cyprioterna främst sedlar i euro medan 8 % hade övervägande mynt i euro. Motsvarande siffror för Malta är 4 % respektive 12 %. I Slovenien uppgick andelen eurosedlar till 20 % och andelen euromynt till 27 % under den jämförbara perioden.

Diagram 3

Medborgarna vände sig mycket snabbt vid sin nya valuta. I början av februari 2008 ansåg närmare 90 % av malteserna och 95 % av cyprioterna att det var lätt eller mycket lätt att särskilja eurosedlarna. Mer än hälften av de maltesiska medborgarna (53 %) räknade vanligen priser i euro när de gjorde sina dagliga inköp och omkring 40 % gjorde det också vid större

särskilda inköp. Cyprioterna räknade fortfarande mest i cypriotiska pund vid köp av kapitalvaror, medan de tänkte övervägande i euro i sina dagliga inköp.⁵

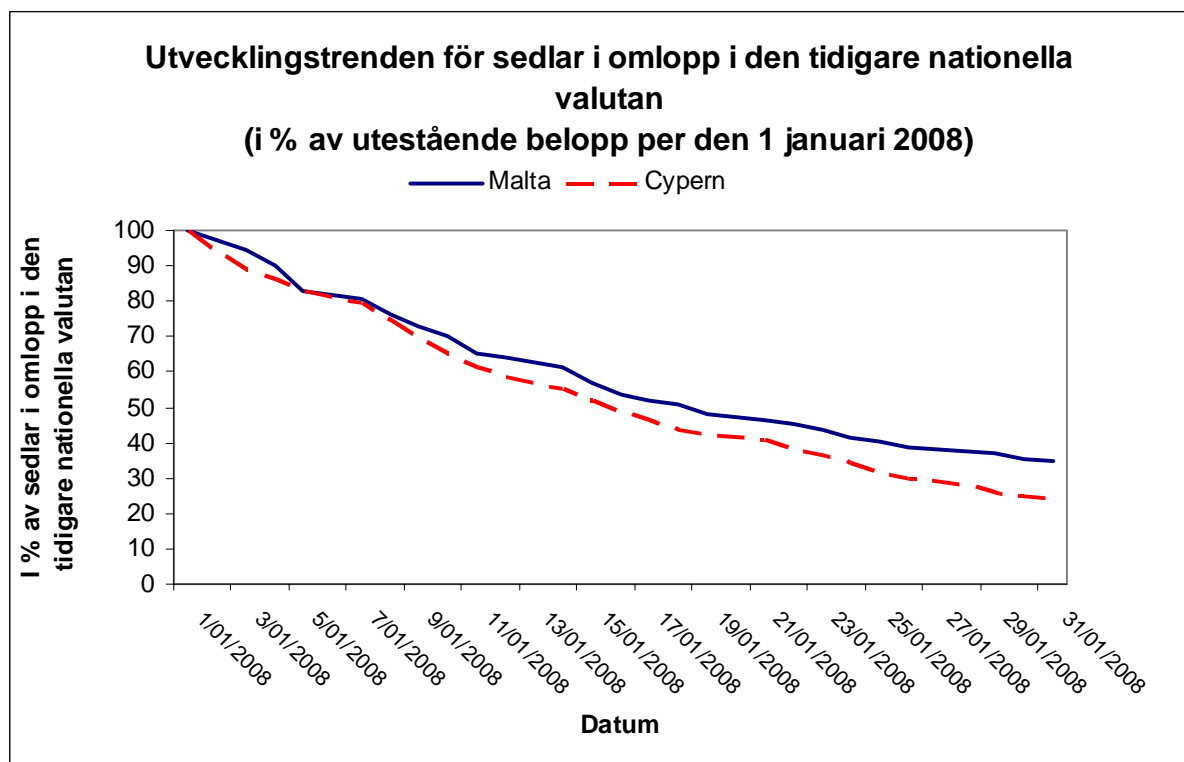
2.2.3. Återflöde av sedlar och mynt i de tidigare nationella valutorna

Återflödet av de tidigare nationella valutorna började under de sista månaderna 2007. Den 1 januari 2008 hade omkring 40 % av värdet av sedlar i omlopp redan lösts in i Malta och omkring 10 % i Cypern. Takten i återflödet ökade de första dagarna i januari, då dagligen mellan 5 och 6 % av mängden utestående sedlar i den tidigare valutan i Cypern, respektive omkring 3 % i Malta, löstes in.

Omkring 50 %, uttryckt i värde av de cypriotiska pundsedlar och de sedlar i maltesisk lira som fortfarande var i omlopp den 1 januari, hade lösts in till den 15 respektive den 17 januari⁶. I båda länder var takten i återflödet snabbare än 2002, då nivån 50 % inte överskreds förrän den 21 januari. Ungefär 25 % av de cypriotiska och 35 % av de maltesiska kontanterna i den tidigare nationella valutan var i slutet av januari fortfarande i omlopp, ett resultat som var mycket snarlikt det som konstaterades 2002.⁷

Generellt sett har inga problem rapporterats av penningtransportföretag eller banker när det gäller insamling och lagring av den tidigare valutan.

Diagram 4

Källa: ECB

⁵ Flash Eurobarometer-enkät 222 för Cypern och Flash Eurobarometer-enkät 223 för Malta, både från februari 2008.

⁶ Det totala värdet av sedlar och mynt i cypriotiska pund i omlopp den 1 januari 2008 uppgick till motsvarande 994 respektive 66 miljoner euro. Motsvarande siffror för maltesiska lira var 635 respektive 44 miljoner euro.

⁷ Cyperns centralbank fortsätter att utan avgift växla in nationella sedlar i högst tio år efter €-dagen och mynt i högst två år efter detta datum. Maltas centralbank kommer att fortsätta att växla in maltesiska lira i sedlar och mynt fram till 2 februari 2010 respektive den 1 februari 2018.

Kontantövergången på Cypern och Malta bekräftar att en kort period med både den nationella valutan och euron i omlopp samtidigt är tekniskt möjligt, även för länder med mycket stora belopp i kontanter i omlopp.

Även om bankerna vidtog särskilda åtgärder för att komma tillrätta med den extra arbetsbelastningen, var detta inte alltid tillräckligt för att undvika köer under de första veckorna efter övergången. Inväxlingen av sparade kontanter i den tidigare nationella valutan före €-dagen, en utbredd förhandstilldelning till handeln och användningen av andra betalningsmedel än kontanter bör även främjas intensivt före varje övergång för att underlätta övergången.

3. OMSTÄLLNINGEN AV FINANSIELLA OCH ADMINISTRATIVA SYSTEM

I linje med det s.k. big-bang scenario som både Cypern och Malta valt fungerade alla finansiella och administrativa system fram till och med den 31 december 2007 enbart med respektive nationella valutor och ställdes om till euro den 1 januari 2008.

Enligt alla tillgängliga uppgifter klarade de cypriotiska och maltesiska offentliga förvaltningarna och företagen att på lämpligt sätt och i god tid förbereda sig. Experter från båda medlemsstaterna deltog i informations- och utbildningsinsatser som organiserades av kommissionen/OLAF, ECB och Europol i syfte att göra dem förtroga med de förfaranden och metoder som utvecklats för att skydda euron mot förfalskning.

Nästan alla de företag i båda länderna som tillfrågades i enkäten i september 2007⁸ hade blivit informerade om övergången och hade börjat förbereda sig.

Varken bankerna eller detaljhandeln rapporterade några större tekniska problem under övergången. Omställningen av uttagsautomater, kortbetalningssystem och bankkonton gick likaledes smidigt.

4. PRISUTVECKLING

4.1. Prisövervakning under övergången

Resultaten av den Eurobarometer-enkät om hur allmänheten upplever euron som genomfördes under september 2007 visar att mer än tre fjärdedelar av medborgarna i både Cypern och Malta var oroliga för missbruk och fusk under övergången. För att möta dessa farhågor införde båda länder en rad övergripande åtgärder.

I Cypern kontrollerade fem inrättningar för övervakningen av införandet av euron ("Euro Observatories") noga att de dubbla prisangivelserna⁹ var korrekta och priserna på dagligvaror kontrollerades av finansministeriet och konsumentsammanslutningar. Uppförandekoden för korrekt prissättning ("The Fair Pricing Code"), som undertecknades av 7 579 företag, var uppenbarligen ett framgångsrikt instrument för att begränsa prisökningar eftersom de flesta

⁸ Flash Euroarometer 218 (september 2007) för Cypern, NECC Business Survey (september 2007) för Malta.

⁹ Den dubbla prisangivelsen i cypriotiska pund och i euro blev obligatorisk den 1 september 2007 och kommer att fortsätta att vara obligatorisk fram till och med den 30 september 2008. I Malta blev den dubbla prisangivelsen i maltesiska lira och i euro obligatorisk den 11 juli 2007 och förblir det fram till och med den 30 juni 2008.

fallen av missbruk konstaterades bland de företag som *inte hade undertecknat den*. Dessa inrättningar för övervakningen av införandet av euron kontaktade de detaljhandlare och tjänsteleverantörer som hade höjt sina priser onormalt mycket (främst rak- och frisörsalonger, kebab-kök, privata parkeringshus, läkare, caféer och biografier) för att undersöka skälen till detta, och lade ut namnen på Internet på dem som hade missbrukat övergången.

I Malta övervakas prisutvecklingen av den nationella kommittén för övergången till euron (NECC)¹⁰, som också har ingått avtal om en insats för korrekt prissättning, ett s. k. FAIR-initiativ, med mer än 7 900 företag.

Malta är det första landet där avrundning uppåt av priser i samband med övergången till euro har förbjudits i lag¹¹. Varje rapport om avrundning av priser som medborgare framfört på det särskilda telefonnumret för euron ("euroline") eller skickat in med e-post undersöks omedelbart. Under årets sju första veckor sänkte 107 butiksägare och andra aktörer (inklusive många läkare och vissa ägare till parkeringshus) sina priser efter varning från NECC om att de på grund av euron oberättigat hade höjt avgifter eller priser. Tre företag bötfälldes för omotiverade prishöjningar medan 96 klagomål visade sig vara ogrundade.

4.2. Pristrender

Inflationsutvecklingen i Cypern och Malta under 2007 påverkades i stor utsträckning av globala faktorer. Den relativt låga inflationen under det första halvåret berodde till stor del på gynnsamma basårseffekter från energipriser, vilket har svängt till det motsatta från och med augusti-september 2007. O gynnsamma basårseffekter från energipriser i kombination med stigande råvarupriser har således bidragit till den högre inflationstrenden.

Den årliga inflationen låg i Cypern på i genomsnitt 2,2 % under 2007, med låga värden under årets första halvår och höga värden under det andra halvåret. Den stigande trenden för HIKP-inflationen under 2007 fortsatte under den första månaden 2008. Den årliga inflationen låg således på 4,7% i februari 2008, en ökning från 4,1 % i januari 2008. I Malta låg den årliga inflationen på i genomsnitt 0,7 % under 2007, samtidigt som den var utsatt för stora och snabba förändringar; En avtagande inflation under årets först halvår följdes av en ökad inflation under årets andra halvår. Den årliga inflationstakten på löpande 12-månadersbasis låg i februari på 4,0 %, vilket var en ökning från 3,8 % i januari 2008.

Eurostats provisoriska bedömning (övergången till euron och inflationsutvecklingen i Cypern och Malta, från april 2008) är att den totala (engångs-) effekten av övergången på den totala inflationen i både Cypern och Malta, under och omedelbart efter övergången, förmodligen var mellan 0,2 och 0,3 procentenheter. Dessa uppskattningar för Cypern och Malta ligger i linje med erfarenheterna av övergången i den första vågen 2002 och i Slovenien 2007. Eurostat anser därför att övergångseffekterna i både Cypern och Malta förefaller ha varit märkbara men inte i något av de båda länderna så stora att de skulle kunna driva på inflationen. Eurostat kommer om så krävs att uppdatera sina slutsatser om effekterna av övergången i Cypern och Malta i takt med att ytterligare statistiska uppgifter blir tillgängliga.

¹⁰ Prisövervakningen kommer att fortsätta fram till och med juni 2008.

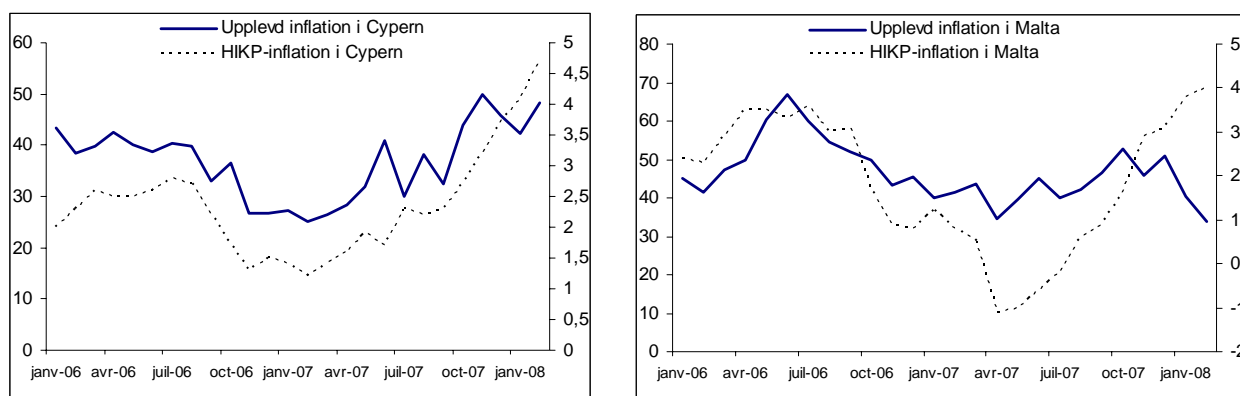
¹¹ Enligt den maltesiska lagen om införande av euron (CAP.485) är avrundning av monetära belopp endast tillåten när det resulterar i ett penningbelopp i euro som är lägre än motsvarande penningbelopp i maltesisk lira före övergången. När det gäller monetära belopp som utgör en del av en sammanhängande följd för att fastställa tröskelvärden, får omräkningen av sådana belopp till euro, om så krävs, avrundas för att säkerställa kontinuiteten i omgivande intervall för att tydligt begränsa intervallet i ett tröskelvärde. I undantagsfall, där det krävs på grund av tekniska begränsningar, och efter ansökan till "Euro Observatory" kan ett undantag beviljas av Euro Observatory som möjliggör avrundning på annat sätt, på de villkor som fastställs av Euro Observatory.

4.3. Uppfattningar om prisutvecklingen

Uppgifter från kommissionens avdelningar visar de senaste åren att den upplevda inflationen i allmänhet har sammanfallit med trenden i HIKP-inflationen i Cypern och Malta. I Cypern har den upplevda inflationen nästan sammanfallit med hur den totala inflationen utvecklats, eftersom båda visar en stigande trend sedan början av 2007. Även i Malta har den upplevda inflationen följt HIKP-inflationen, om än inte lika nära, eftersom den kraftiga nedgången i HIKP-inflationen i april inte sammanföll med en motsvarande nedgång i den upplevda inflationen.

Den tillgängliga statistiken sedan övergången till euron visar att den upplevda inflationen inledningsvis inte har påverkats. Trots en ökad HIKP-inflation, minskade den upplevda inflationen i Cypern till 42,3 procentenheter i januari 2008 från 45,7 procentenheter i december förra året, och den upplevda inflationen i Malta låg på 40,5 procentenheter i januari 2008, en minskning från 51,0 procentenheter månaden innan. Det verkar således som om varken den ökade HIKP-inflationen eller den möjliga effekten av införandet av euron på priserna har påverkat konsumenternas uppfattning om prisutvecklingen. Andra faktorer, som exempelvis informationskampanjerna, skulle kunna ha bidragit till att minska den upplevda inflationen i de nyaste båda medlemsstaterna i euroområdet. När det gäller Malta är det också mycket troligt att detta hänger samman med förbudet att runda av priser uppåt och den strikta kontrollen av att det beslutet efterlevs.

Diagram 5

Källa: Kommissionens avdelningar

Bilden har emellertid delvis förändrats under februari 2008. Medan den upplevda inflationen har fortsatt att sjunka och nu kommit ned till 34,0 procentenheter från 40,5 procentenheter i januari 2008, har den upplevda inflationen i Cypern stigit till 48,2 procentenheter från 42,3 procentenheter i januari 2008. Det skulle dock vara förhastat att dra några slutsatser om den fortsatta utvecklingen i fråga om den upplevda inflationen i Cypern eller Malta.

Cypern och Malta har känt av ett inflationstryck sedan mitten av 2007, främst till följd av ökande global inflation på energi- och livsmedelsområdet. Samtidigt har den upplevda inflationen generellt sett följt trenden i HIKP-inflation. Under den första månaden efter övergången till euron var den upplevda inflationen under kontroll samtidigt som den uppmätta inflationen steg. Under februari ökade den upplevda inflationen i Cypern medan den sjönk ytterligare i Malta.

5. KOMMUNIKATIONSKAMPANJEN OM ÖVERGÅNGEN TILL EURON OCH HUR DEN UPPFATTDES AV ALLMÄNHETEN

Cyperns eurokampanj och den nationella webbplatsen på Internet (www.euro.cy) lanserades officiellt den 31 maj 2006. Massmediakampanjen startade först under våren 2007, delvis på grund av upphandlingsproblem vid valet av PR-byrå. Kampanjen inriktades på små och medelstora företag, landsbygdsområden och utsatta grupper. Det huvudsakliga budskapet gällde tidsramen för övergången, fördelarna med euron, växelkursen och farhågorna för omotiverade prisökningar. De kommunikationskanaler som främst utnyttjades var radio (10 225 reklaminslag), TV (3 260 reklaminslag) och tryckt reklam (206 tidskrifts- och 241 tidningsannonser). "Eurobussar" reste runt på ön för att informera människor i avlägset belägna områden. Väl medvetna om det fortsatt låga stödet för euron ökade de cypriotiska myndigheterna under de sista månaderna sina kommunikationsansträngningar genom att i huvudsak inrikta sig på utsatta grupper. Europeiska kommissionen stödde en rad aktiviteter som exempelvis en visning av den nyligen framtagna euroutställningen, en modell för utformning av konferenser och ett seminarium för journalister, en nationell skoltävling och framtagandet av marknadsföringsmaterial.

Informationskampanjen tycks ha givit mycket goda resultat. Enligt Eurobarometer-enkäten i februari 2008, upplevde 9 av 10 cyprioter sig antingen väl eller mycket väl informerade om övergången. Media utgjorde den huvudsakliga informationskällan för flertalet medborgare (61 %), följt av affärsbankerna (16 %) och Cyperns centralbank (10 %). Människor upplevde sig också antingen mycket nöjda (49 %) eller ganska nöjda (44 %) med den information om euron som lämnats av de nationella myndigheterna. Åtta av tio cyprioter fick en euroräknare och tyckte att den var mycket användbar. I februari 2008 efterfrågade fortfarande omkring 80 % av de tillfrågade i eurobarometern mer information om korrekt avrundning och korrekt prissättning, om eurons sociala, ekonomiska och politiska konsekvenser och om eurons säkerhetsegenskaper.

Det inledningsvis låga stödet för euron i **Malta** vändes tack vare en omfattande kampanj i flera steg, först inriktad på att göra människor medvetna om euron och dess fördelar och därefter på övergångens praktiska aspekter. Den innehöll en blandning av massmediaaktiviteter (4 750 reklaminslag i TV, 20 125 reklaminslag i radio och 1 465 tidnings- och tidskriftsannonser) liksom personlig direktkommunikation (en linje för telefoninformation om euron, kontakter med pressen, med icke statliga organisationer, lokala rådsförsamlingar och kyrkliga församlingar, konsument- och näringslivsorganisationer, skolor och utsatta grupper). Människors farhågor för illojala affärsmetoder togs regelbundet upp under informationskampanjen. En för ändamålet skapad webbplats gav stöd åt samtliga insatser och listade metodiskt all information med anknytning till euron.

Europeiska kommissionen stödde inom ramen för ett partnerskapsavtal två utställningar och en konferens om euron, en enkät om det allmänna opinionsläget och en enkät om perioden med den tidigare nationella valutan och euron i omlopp samtidigt, samt en nationell skoltävling.

Den långa och intensiva informationskampanjen tycks ha givit mycket goda resultat. Enligt Eurobarometer-enkät nr 9 från februari 2008, upplevde 9 av 10 malteser sig antingen väl eller mycket väl informerade om övergången. Media utgjorde den främsta informationskällan för majoriteten av befolkningen (68 %), och TV betraktades som den mest effektiva informationskällan. TV-reklaminslagen sågs av 87 % av befolkningen och 90 % av dem tyckte att de var mycket matnyttiga. I februari 2008 efterlyste 56 % av de tillfrågade i Eurobarometer-enkäten fortfarande ytterligare information om korrekt avrundning och korrekt prissättning och om eurons säkerhetsegenskaper.

Övergången och informationskampanjen uppfattades i båda länder som smidig och effektiv. Detta visar att en välorganiserad och heltäckande informationskampanj kan stärka allmänhetens stöd för euron. Den maltesiska kampanjen har dessutom visat att farhågor beträffande prishöjningar i samband med övergången effektivt kan mötas genom välriktade och intensiva informationsinsatser.